

EVROPSKA KOMISIJA

Bruselj, XXX
[...]^C

UREDBA KOMISIJE (EU) št. .../..

o [...]

spremembi Uredbe (EU) št. .../... o določitvi tehničnih zahtev in upravnih postopkov v zvezi z zračnimi operacijami v skladu z Uredbo (ES) št. 216/2008 Evropskega parlamenta in Sveta

UREDBA KOMISIJE (EU) št. /

o

spremembi Uredbe (EU) št. .../... o določitvi tehničnih zahtev in upravnih postopkov v zvezi z zračnimi operacijami v skladu z Uredbo (ES) št. 216/2008 Evropskega parlamenta in Sveta

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije,

ob upoštevanju Uredbe (ES) št. 216/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. februarja 2008 o skupnih predpisih na področju civilnega letalstva in ustanovitvi Evropske agencije za varnost v letalstvu ter razveljavitvi Direktive Sveta 91/670/EGS, Uredbe (ES) št. 1592/2002 in Direktive 2004/36/ES⁽¹⁾, ter zlasti člena 8(5) Uredbe,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Uredba (EU) št. .../... določa tehnične zahteve in upravne postopke v zvezi z zračnimi operacijami.
- (2) V skladu s členom 22(2) Uredbe (EC) št. 216/2008 izvedbeni predpisi, ki so povezani s trajanjem letov, delovnim časom in zahtevanim časom počitka, v izhodišču vključujejo vse bistvene določbe poddela Q Priloge III k Uredbi (EGS) št. 3922/91, pri čemer se upoštevajo zadnja znanstvena in tehnična dognanja.
- (3) Uredbo (EU) št. .../... je zato treba spremeniti, da bo vključevala omejitve trajanja letov in delovnega časa ter zahtevani čas počitka.
- (4) Uredba (EU) št. .../... upošteva omejitve in minimalne standarde, ki so že določeni v Direktivi 2000/79/ES (5). Omejitve, ki so določene v navedeni direktivi, je treba vedno upoštevati v primeru mobilnih delavcev v civilnem letalstvu. Obseg določb Uredbe (EU) št. ... in drugih določb, odobrenih na podlagi te uredbe, ne sme v nobenih okoliščinah biti širši in s tem povzročiti manjšo zaščito teh delavcev. Določbe te uredbe prav tako ne posegajo v nacionalno socialno zakonodajo, ki zagotavlja večjo zaščito.
- (5) Evropska agencija za varnost v letalstvu je pripravila osnutek izvedbenih predpisov in jih v skladu s členom 19(1) Uredbe (ES) št. 216/2008 v obliki mnenja predložila Evropski komisiji.
- (6) Ukrepi, predvideni s to uredbo, so v skladu z mnenjem odbora, ustanovljenega na podlagi člena 65 Uredbe (ES) št. 216/2008 –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

Člen 1

Uredba (EU) št. .../... se spremeni:

1. V členu 2 se vstavi naslednja opredelitev:

⁽¹⁾ UL L 79, 13.3.2008, str. 1.

„zračne taksi storitve' za namen omejitve trajanja letov in delovnega časa pomeni komercialen zračni prevoz brez razporeda in na zahtevo z zrakoplovom z največjim operativnim številom potniških sedežev (MOPSC) do vključno 19.“

2. Odstavek 1(a) člena 8 se nadomesti z naslednjim:

„Člen 8

Omejitve trajanja letov

Za omejitve trajanja letov in delovnega časa velja naslednje:

operatorji, ki izvajajo operacije komercialnega zračnega prevoza z zrakoplovi, upoštevajo poddel o omejitvah trajanja letov (poddel FTL) Priloge III. Poddel FTL Priloge III ne velja za naslednje operacije komercialnega zračnega prevoza:

zračne taksi storitve, ki se opravljajo z zrakoplovom;

nujna medicinska pomoč, ki se opravlja z zrakoplovom, in

zračne operacije z enim pilotom.

Dokler se za takšne operacije ne sprejmejo povezani izvedbeni predpisi, se uporabljajo člen 8(4) in poddel Q Priloge III k Uredbi (EGS) št. 3922/91 ter povezane nacionalne izjeme, ki temeljijo na ocenah varnostnih tveganj, ki jih izvajajo nacionalni organi.“

3. V Prilogo II se dodajo naslednje nove točke:

„ARO.OPS.230 Opredelitev prekinjajočih razporedov

Za namen omejitev trajanja letov pristojni organ v skladu z opredelitvami pojmov „zgodnji tip“ in „pozni tip“ v ORO.FTL.105 določi, kateri izmed teh tipov prekinjajočih razporedov se uporablja za vse operatorje v komercialnem zračnem prevozu, ki so pod nadzorom tega pristojnega organa.“

ARO.OPS.235 Odobritev posameznih specifikacijskih shem za trajanje letov

Pristojni organ odobri specifikacijske sheme za trajanje letov, ki jih predlagajo operatorji v komercialnem zračnem prevozu, če dokažejo skladnost z Uredbo (ES) št. 216/2008 in poddelom FTL Priloge III k tej uredbi.

- (a) Kadar se specifikacijska shema za trajanje letov, ki jo predlaga operator, ne ujema z veljavnimi certifikacijskimi zahtevami, ki jih izdaja agencija, pristojni organ uporabi postopek, ki je opisan v členu 22(2) Uredbe (ES) št. 216/2008.
- (b) Kadar specifikacijska shema za trajanje letov, ki jo predlaga operator, odstopa od veljavnih izvedbenih predpisov, pristojni organ uporabi postopek, ki je opisan v členu 14(6) Uredbe (ES) št. 216/2008.
- (c) Dovoljena neujemanja ali odstopanja se po svoji uporabi vključijo v neodvisno znanstveno in medicinsko oceno.

4. V Prilogo III se v skladu s Prilogo k tej uredbi vključi nov poddel FTL.

Člen 2

Tri leta po začetku veljavnosti agencija opravi pregled učinkovitosti določb o omejitvah trajanja letov in delovnega časa ter zahtevanemu času počitka, ki so vsebovane v prilogah II in III k Uredbi (EU) .../... Ta pregled temelji na

operativnih podatkih, ki so se zbirali na dolgoročni ravni po začetku veljavnosti, in se osredotoča vsaj na:

1. vpliv delovnega časa, ki je daljši od 13 ur, v ugodnejšem času dneva;
2. vpliv delovnega časa, ki je daljši od 10 ur, v manj ugodnem času dneva;
3. vpliv delovnega časa, ki je daljši od 11 ur, pri članih posadke, katerih stanje prilagoditve je neznano;
4. možen vpliv visoke ravni sektorjev (>6) na budnost posadke in
5. vpliv prekinjajočih razporedov na skupne omejitve.

Člen 3

1. Ta uredba začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.
2. Uporabljati se začne [1 leto po začetku veljavnosti].
3. Z odstopanjem od drugega pododstavka odstavka 1 se države članice lahko odločijo, da do [2 leti po začetku veljavnosti te uredbe] namesto ORO.FTL.210 (e) še naprej uporabljajo člen 8(4) in OPS 1.1115 poddela Q Priloge III k Uredbi (EGS) št. 3922/91 ter povezane nacionalne izjeme na podlagi ocen tveganja, ki jih opravijo pristojni organi.
4. Kadar država članica uporabi določbe iz odstavka 2, o tem obvesti Komisijo in agencijo. V tem obvestilu navede razloge in trajanje takšnega odstopanja, kakor tudi program izvajanja, ki vsebuje predvidene ukrepe in povezano časovno razporeditev.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju,

Za Komisijo

Član Komisije

PRILOGA

DEL-ORO (ZAHTEVE ZA ORGANIZACIJE)

Poddel — Omejitve trajanja letov in delovnega časa ter zahtevani čas počitka

Oddelek 1

Splošno

ORO.FTL.100 Področje uporabe

Ta poddel določa zahteve v zvezi z omejitvami trajanja letov in delovnega časa ter zahtevanim časom počitka za člane posadke, ki jih mora izpolniti operator.

ORO.FTL.105 Opredelitve pojmov

V tem poddelu se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

„prilagojen“: pomeni, da se je član posadke privadil na časovni pas, ki je od krajevnega časa njegove/njene točke vzleta odmaknjen do 2 uri. Kadar se krajevni čas kraja, kjer se delovni čas prične, in krajevni čas kraja, kjer se delovni čas konča, razlikuje za več kot 2 uri, se šteje, da se je član posadke prilagodil v skladu z vrednostmi, navedenimi v spodnji razpredelnici, za izračun najvišjega dnevnega letalskega delovnega časa posadke (FDP).

Razlika (h) med referenčnim časom in krajevnim časom, kjer član posadke začne naslednji delovni čas	Čas od prijave v referenčnem času				
	<48	48–71:59	72–95:59	96–119:59	≥120
< 4	B	D	D	D	D
≤6	B	X	D	D	D
≤9	B	X	X	D	D
≤12	B	X	X	X	D

„B“ pomeni prilagojen na krajevni čas časovnega pasa vzleta,

„D“ pomeni prilagojen na krajevni čas, v katerem član posadke začne svoj naslednji delovni čas, in

„X“ pomeni, da je stanje prilagojenosti člana posadke neznano;

„nastanitev“ za namene pripravljenosti in deljenega delovnega časa pomeni miren in udoben prostor, ki ni dostopen javnosti, v katerem je mogoče prilagajati svetlobo in temperaturo, ki je opremljen z ustreznim pohištvom, ki članu posadke nudi možnost za spanje, v katerem se lahko namestijo vsi člani posadke, ki so prisotni v istem času, in v katerem je zagotovljena možnost za zaužitje hrane in pijače;

„delovni čas na letališču“ pomeni vnaprej sporočeno in določeno časovno obdobje, ko mora biti član posadke na zahtevo operatorja nemudoma na voljo na letališču, da se ga določi za let ali razporedi ali da prevzame katero koli drugo dolžnost;

„povečana letalska posadka“ pomeni letalsko posadko, ki obsega več kot najmanjše število članov, zahtevano za operacijo zrakoplova, in v kateri lahko vsak član posadke zaradi počitka med letom zapusti svoje delovno mesto in ga nadomesti drug, ustrezno usposobljen član posadke;

„odmor“ pomeni čas brez vseh službenih dolžnosti v okviru FDP, ki je krajši od časa počitka in se šteje za delovni čas;

„odložena prijava“ pomeni preložitev načrtovanega FDP s strani operatorja, še preden član posadke zapusti svoj kraj počitka;

„prekinjajoči razpored“ pomeni delovni program članov posadke, na katerem je naveden FDP ali kombinacija več FDP, ki se začne ali konča v katerem koli delu dneva ali noči ali ki se prekriva s katerim koli delom dneva ali noči, v katerem je član posadke prilagojen in ki prekinja možnost za spanje v optimalnem času, namenjenem za spanje. Razpored je lahko prekinjajoč zaradi zgodnjega začetka, poznega konca in nočnih dolžnosti.

(a) „Zgodnji tip“ prekinjajočega razporeda pomeni:

(1) „zgodnji začetek“ delovnega časa, ki se začne med 05:00 in 05:59 v časovnem pasu, na katerega se je član posadke prilagodil, in

(2) „pozni konec“ delovnega časa, ki se konča med 23:00 in 01:59 v časovnem pasu, na katerega se je član posadke prilagodil;

(b) „Pozni tip“ prekinjajočega razporeda pomeni:

(1) „zgodnji začetek“ delovnega časa, ki se začne med 05:00 in 06:59 v časovnem pasu, na katerega se je član posadke prilagodil, in

(2) „pozni konec“ delovnega časa, ki se konča med 00:00 in 01:59 v časovnem pasu, na katerega se je član posadke prilagodil;

(c) „nočni delovni čas“ pomeni delovni čas, ki se prekriva s katerim koli obdobjem med 02:00 in 04:59 v časovnem pasu, na katerega se je posadka prilagodila;

„dolžnost“ pomeni vsako nalogo, ki jo član posadke opravi za operatorja, vključno z delom na zrakoplovu, administrativnim delom, izvajanjem ali prejemanjem usposabljanja in preverjanja, razporejanjem in nekaterimi elementi pripravljenosti;

„delovni čas“ pomeni obdobje, ki se začne, ko se mora član posadke na zahtevo operatorja prijaviti ali začeti izvajati svoje dolžnosti, in konča, ko je član posadke brez vseh dolžnosti;

„prehod z vzhoda proti zahodu in z zahoda proti vzhodu“ pomeni prehod v domači bazi med kroženja, ki zajema 6 ali več časovnih pasov v eni smeri, in kroženjem, ki zajema 4 ali več časovnih pasov v nasprotni smeri;

„letalski delovni čas posadke (FDP)“ pomeni čas, ki se začne, ko se mora član posadke prijaviti k dolžnosti, ki lahko vključuje let ali več zaporednih letov, in ki se konča, ko se zrakoplov ustavi in se ugasnejo motorji po opravljenem zadnjem letu, na katerem je bil operativni član posadke;

„čas letenja“ pomeni za zrakoplove in motorna jadralna letala čas od prvega premika zrakoplova z njegovega parkirnega mesta zaradi vzleta do njegove zaustavitve na označenem parkirnem prostoru in zaustavitve vseh motorjev ali propelerjev;

„domača baza“ pomeni kraj, ki ga za člana posadke določi operator, na katerem član posadke ponavadi začne in konča delovni čas ali vrsto delovnih časov in na katerem operator v normalnih okoliščinah ni odgovoren za nastanitev zadevnega člana posadke;

„krajevni dan“ pomeni časovno obdobje, ki traja 24 ur in se začne ob 00:00 po krajevnem času;

„krajevna noč“ pomeni časovno obdobje, ki traja 8 ur med 22:00 in 08:00 po krajevnem času;

„operativni član posadke“ pomeni člana posadke, ki izvajajo svoje dolžnosti na zrakoplovu med letom;

„razporeditev“ pomeni premestitev neoperativnih članov posadke iz enega kraja v drugega na zahtevo operatorja, ki ne vključuje časa potovanja od doma do določenega kraja prijave v domači bazi in nazaj niti časa krajevnega prevoza iz kraja počitka v kraj nastopa službe in nazaj;

„referenčni čas“ pomeni krajevni čas v kraju prijave v časovnem pasu, ki je od krajevnega časa odmaknjen do 2 uri in na katerega se je član posadke prilagodil;

„zmogljivosti za počitek“ pomeni ležišče ali sedež s podporo za noge in stopala, ki članu posadke nudi možnost za spanje na krovu zrakoplova;

„dežurstvo“ pomeni časovno obdobje, v katerem mora biti član posadke na zahtevo operatorja na voljo, da se ga določi za let ali razporedi ali da prevzame katero koli drugo nalogo, pri čemer je o določitvi dolžnosti obveščen najmanj 10 ur vnaprej;

„čas počitka“ pomeni neprekinjeno in določeno časovno obdobje po oziroma pred dolžnostjo, v katerem je član posadke brez vseh službenih dolžnosti in dežurstva;

„rotacija“ je dolžnost ali zaporedje dolžnosti, ki vključuje vsaj eno delo na zrakoplovu, in časovni počitek zunaj domače baze, ki se prične v domači bazi in konča ob vrnitvi v domačo bazo za čas počitka, kjer operator ni več odgovoren za nastanitev člana posadke;

„en dan brez dolžnosti“ zaradi uskladitve z Direktivo Sveta 2000/79/ES z dne 27. novembra 2000 pomeni čas brez vseh dolžnosti, ki traja en dan in dve krajevni noči in ki lahko vključuje čas počitka kot sestavnega dela prostega dneva;

„sektor“ pomeni čas med prvim premikom zrakoplova zaradi vzleta in njegovo zaustavitvijo po pristanku na označenem parkirnem prostoru;

„pripravljenost“ pomeni vnaprej priglašeno in določeno časovno obdobje, ko mora biti član posadke na zahtevo operatorja na voljo, da se ga brez vmesnega počitka določi za let ali razporedi ali da prevzame katero koli drugo dolžnost:

- (a) pripravljenost na letališču pomeni pripravljenost, ki poteka na letališču in ki lahko pripelje do določitve naloge,
- (b) druge oblike pripravljenosti pomenijo pripravljenost bodisi doma ali na ustreznem kraju nastanitve, ki lahko pripelje do določitve naloge;

„ustrezna nastanitev“ zaradi pripravljenosti, deljenega delovnega časa in najkrajšega počitka pomeni poseben prostor z ustreznimi zmogljivostmi za vsakega posameznega člana posadke, ki se nahaja v mirnem okolju in je opremljen s posteljo, ki je dovolj prezračena, ki vsebuje

napravo za nastavitve temperature in jakosti svetlobe in v katerem je zagotovljena možnost za zaužitje hrane in pijače;

„operacije na zelo dolgih razdaljah (Ultra Long Range Operations, ULR)“ pomenijo lete na zelo dolgih razdaljah, katerih načrtovano trajanje je daljše od 16 ur oziroma katerih letalski delovni čas posadke je daljši od 18 ur;

„spodnja faza cirkadianega (dnevne) ritma (Window of Circadian Low, WOCL)“ pomeni čas med 02:00 in 05:59 v časovnem pasu, na katerega se je član posadke prilagodil.

ORO.FTL.110 Odgovornosti operatorja

Operator, kadar to velja za določeno vrsto operacije,

- (a) pripravi delovne programe in jih objavi dovolj zgodaj, da se članom posadke omogoči načrtovanje ustreznega počitka;
- (b) zagotovi tako načrtovanje letalskega delovnega časa posadke, ki članom posadke omogoči zadosten počitek, da lahko v vseh okoliščinah opravljajo svoje naloge in hkrati ohranjajo zadovoljivo raven varnosti;
- (c) določi čas prijave, ki omogoča dovolj časa za opravljanje dolžnosti na tleh;
- (d) upošteva razmerje med pogostostjo in vzorcem letalskega delovnega časa posadke ter skupne učinke dolgega delovnega časa v kombinaciji s kratkotrajnim počitkom;
- (e) delovne naloge načrtuje tako, da se preprečijo prakse, ki povzročajo resne motnje uveljavljenih vzorcev spanja/dela, kot je izmenjava dnevnega/nočnega delovnega časa;
- (f) uporablja ustrezen tip prekinjajočega razporeda, določenega v ARO.OPS.230, kadar se prekinjajočemu razporedu ni mogoče izogniti;
- (g) zagotovi, da je čas počitka dovolj dolg, da člani posadke lahko premagajo utrujenost zaradi predhodnih nalog in se do začetka naslednjega letalskega delovnega časa dobro spočijejo;
- (h) načrtuje redna podaljšanja časa počitka in člane posadke o tem obvesti dovolj časa vnaprej;
- (i) zagotovi, da se leti načrtujejo tako, da bodo opravljeni v dopustnem letalskem delovnem času ob upoštevanju časa, ki je potreben za dolžnosti pred letom, samega leta in časa obračanja zrakoplova;
- (j) spremeni razpored oziroma razporeditev posadke, če dejanska operacija presega najdaljši letalski delovni čas na več kot 33 % vseh letov na navedenem razporedu v okviru načrtovane sezone.

ORO.FTL.115 Odgovornosti člana posadke

Član posadke:

- (a) ravna v skladu z CAT.GEN.MPA.100 Priloge IV (del CAT) in

- (b) čim bolj izkoristi možnosti in zmogljivosti za počitek ter svoj čas počitka ustrezno načrtuje in izkoristi.

ORO.FTL.120 Obvladovanje tveganj zaradi utrujenosti (Fatigue Risk Management, FRM)

- (a) Kadar ta poddel ali veljavne certifikacijske zahteve zahtevajo FRM, operator vzpostavi, izvaja in vzdržuje FRM kot sestavni del svojega sistema upravljanja. FRM zagotavlja skladnost s temeljnimi zahtevami 7.f, 7.g in 8.f Priloge IV k Uredbi (ES) št. 216/2008. FRM se opiše v operativnem priročniku.
- (b) FRM, ki je bil vzpostavljen, se izvaja in vzdržuje, vključuje:
- (1) opis pogledov in načel operatorja v zvezi s FRM, ki se skupaj imenujejo pravila o FRM;
  - (2) dokumentacijo o procesih FRM, vključno s procesom seznanjanja osebja z njihovimi odgovornostmi in postopkom za spremembo te dokumentacije;
  - (3) znanstvena načela in dognanja;
  - (4) proces prepoznavanja nevarnosti in ocene tveganja, ki omogoča nenehno obvladovanje operativnega(-ih) tveganja oziroma tveganj operatorja, ki so posledica utrujenosti članov posadke;
  - (5) proces blaženja tveganja, ki omogoča takojšnje izvajanje sanacijskih ukrepov, ki so potrebni, da bi lahko operator učinkovito ublažil tveganje(-a), ki je(so) posledica utrujenosti članov posadke, in da bi s takšnimi ukrepi lahko zagotavljal nenehno spremljanje in redno ocenjevanje blaženja tveganj zaradi utrujenosti;
  - (6) in se ujema s sistemom delovnega programa ali specifikacijske sheme za trajanje letov, ki ga uporablja operator;
  - (7) zagotavlja nenehno izboljševanje celovitega delovanja FRM;
  - (8) postopke zagotavljanja varnosti v okviru FRM;
  - (9) postopke spodbujanja FRM.
- (c) FRM ustreza velikosti operatorja in naravi ter zapletenosti njegovih dejavnosti ob upoštevanju nevarnosti in povezanih tveganj, ki so značilni za te dejavnosti in veljavno specifikacijsko shemo za trajanje letov.
- (d) Operator sprejme ukrepe za blažitev, kadar postopek zagotavljanja varnosti v okviru FRM pokaže, da zahtevane varnostne lastnosti niso ohranjene.

ORO.FTL.125 Specifikacijske sheme za trajanje letov

- (a) Brez poseganja v Direktivo Sveta 2000/79/ES z dne 27. novembra 2000 o Evropskem sporazumu o razporejanju delovnega časa mobilnih delavcev v civilnem letalstvu operatorji vzpostavijo, izvajajo in vzdržujejo specifikacijske sheme za trajanje letov, ki

ustrezajo vrsti(-am) operacije, ki se opravlja, in ki so skladne z Uredbo (ES) št. 216/2008 in tem poddelom.

- (b) Specifikacijske sheme za trajanje letov pred izvajanjem odobri pristojni organ.
- (c) Zaradi skladnosti z Uredbo (ES) št. 216/2008 in tem poddelom operator uporabi veljavne certifikacijske zahteve, ki jih sprejme agencija. Če pa operator želi v skladu s členom 22(2) Uredbe (ES) št. 216/2008 uveljaviti odstopanje od certifikacijskih zahtev, ki jih sprejme agencija, pred izvajanjem pristojnemu organu predloži popoln opis tega odstopanja. Opis vključuje vse spremembe priročnikov ali postopkov, ki bi lahko bile ustrezne, kakor tudi oceno, ki prikazuje, da so zahteve iz Uredbe (ES) št. 216/2008 in tega poddela izpolnjene.

ODDELEK 2

Operatorji v komercialnem zračnem prevozu

ORO.FTL.200 Domača baza

Operator za vsakega člana posadke določi domačo bazo.

ORO.FTL.205 Letalski delovni čas posadke (Flight Duty Period, FDP)

- (a) Operator:
  - (1) opredeli čas prijave, ki je ustrezen za vsako posamezno operacijo, ob upoštevanju ORO.FTL.110(c);
  - (2) določi postopke, ki opredeljujejo, kako naj vodja zrakoplova – v posebnih okoliščinah, ki bi lahko povzročile hudo preutrujenost, in po posvetovanju s prizadetimi člani posadke – skrajša dejanski FDP oziroma podaljša čas počitka, da bi odpravil morebitne škodljive učinke na varnost leta.
- (b) Osnovni najdaljši dnevni FDP.
  - (1) Najdaljši dnevni FDP brez podaljšanj za prilagojene člane posadke je skladen z naslednjo preglednico:

Preglednica 1: Najdaljši dnevni FDP – Prilagojeni člani posadke

Začetek FDP	1–2 sektorja	3 sektorji	4 sektorji	5 sektorjev	6 sektorjev	7 sektorjev	8 sektorjev	9 sektorjev	10 sektorjev
0600–1329	13:00	12:30	12:00	11:30	11:00	10:30	10:00	09:30	09:00
1330–1359	12:45	12:15	11:45	11:15	10:45	10:15	09:45	09:15	09:00
1400–1429	12:30	12:00	11:30	11:00	10:30	10:00	09:30	09:00	09:00
1430–1459	12:15	11:45	11:15	10:45	10:15	09:45	09:15	09:00	09:00
1500–1529	12:00	11:30	11:00	10:30	10:00	09:30	09:00	09:00	09:00
1530–1559	11:45	11:15	10:45	10:15	09:45	09:15	09:00	09:00	09:00
1600–1629	11:30	11:00	10:30	10:00	09:30	09:00	09:00	09:00	09:00
1630–1659	11:15	10:45	10:15	09:45	09:15	09:00	09:00	09:00	09:00
1700–0459	11:00	10:30	10:00	09:30	09:00	09:00	09:00	09:00	09:00
0500–0514	12:00	11:30	11:00	10:30	10:00	09:30	09:00	09:00	09:00
0515–0529	12:15	11:45	11:15	10:45	10:15	09:45	09:15	09:00	09:00
0530–0544	12:30	12:00	11:30	11:00	10:30	10:00	09:30	09:00	09:00
0545–0559	12:45	12:15	11:45	11:15	10:45	10:15	09:45	09:15	09:00

(2) Najdaljši dnevni FDP, kadar je stanje prilagojenosti članov posadke neznano, je skladen z naslednjo preglednico:

(i) Člani posadke, katerih stanje prilagojenosti je neznano

Najdaljši dnevni FDP po sektorjih						
1–2	3	4	5	6	7	8
11:00	10:30	10:00	09:30	09:00	09:00	09:00

(3) Najdaljši dnevni FDP, kadar je stanje prilagojenosti članov posadke neznano, operator pa izvaja FRM, je skladen z naslednjo preglednico:

(ii) Člani posadke, katerih stanje prilagojenosti je neznano, ob izvajanju FRM

Vrednosti v spodnji preglednici se lahko uporabljajo pod pogojem, da operator v okviru FRM nenehno spremlja, da so zahtevane varnostne lastnosti ohranjene.

Najdaljši dnevni FDP po sektorjih						
1–2	3	4	5	6	7	8
12:00	11:30	11:00	10:30	10:00	09:30	09:00

(c) FDP z različnim časom prijave za letalsko posadko in kabinsko osebje.

Kadar kabinsko osebje za dajanje navodil pred letom za isti let ali več zaporednih letov zahteva več časa kot letalsko osebje, se FDP kabinskega osebja lahko podaljša za razlikov časa prijave kabinskega osebja in letalske posadke. Ta razlika ne sme presegati 60 minut. Najdaljši dnevni FDP za kabinsko osebje izhaja iz časa, v katerem letalska posadka prijavi svoj FDP, vendar se začne v času prijave kabinske posadke.

(d) Najdaljši dnevni FDP s podaljšanji in brez počitka med letom

- (1) Najdaljši dnevni FDP se lahko podaljša za največ 1 uro in največ dvakrat v katerih koli zaporednih 7 dnevih. V navedenem primeru:
  - (i) se najkrajši čas počitka pred letom in po letu podaljša za 2 uri ali pa se
  - (ii) čas počitka po letu podaljša za 4 ure.
- (2) Podaljšanje se načrtuje vnaprej in se omeji na največ:
  - (i) 5 sektorjev, kadar se FDP ne prekriva z WOCL, ali
  - (ii) 4 sektorje, kadar se FDP prekriva z WOCL 2 uri ali manj, ali
  - (iii) 2 sektorja, kadar se FDP prekriva z WOCL za več kot 2 uri.
- (3) Podaljšanje najdaljšega osnovnega dnevnega FDP brez počitka po letu se ne združuje s podaljšanji, do katerih pride zaradi počitka med letom ali deljenega delovnega časa v istem delovnem času.
- (4) Kadar se podaljšanja uporabljajo za zaporedne FDP, se zagotovi zaporeden dodaten čas počitka pred letom in po njem med dvema podaljšanima FDP.
- (5) V specifikacijskih shemah za trajanje letov se v skladu s certifikacijskimi zahtevami, ki veljajo za določeno vrsto operacije, opredelijo omejitve podaljšanj najdaljšega osnovnega dnevnega FDP, pri tem pa se upošteva:
  - (i) število preletenih sektorjev in
  - (ii) prekrivanje z WOCL.

- (e) Najdaljši dnevni FDP s podaljšanji zaradi počitka med letom
- (1) V specifikacijskih shemah za trajanje letov se v skladu s certifikacijskimi zahtevami, ki veljajo za določeno vrsto operacije, opredelijo pogoji za podaljšanje najdaljšega osnovnega dnevnega FDP s počitkom med letom, pri tem pa se upošteva:
    - (i) število preletenih sektorjev in
    - (ii) najkrajši čas počitka med letom, omogočen vsakemu članu posadke;
    - (iii) vrsto zmogljivosti za počitek med letom in
    - (iv) povečanje osnovne letalske posadke.
- (f) Nepredvidene okoliščine v letalskih operacijah – presoja vodje zrakoplova
- (1) Pogoji za spremembo omejitve za letalski delovni čas posadke, delovni čas in čas počitka s strani vodje zrakoplova v nepredvidenih okoliščinah v letalskih operacijah, ki se začnejo ob ali po času prijave, morajo upoštevati naslednje:
    - (i) najdaljši osnovni dnevni FDP na podlagi uporabe (b), (e) ali ORO.FTL.220 se ne sme podaljšati za več kot 2 uri, razen če se ne poveča letalska posadka; v tem primeru se najdaljši letalski delovni čas posadke lahko podaljša za največ 3 ure;
    - (ii) če se pri zadnjem sektorju znotraj FDP po vzletu pojavijo nepredvidene okoliščine, ki povzročijo prekoračitev dovoljenega podaljšanja, se lahko nadaljuje let do predvidenega namembnega letališča ali nadomestnega letališča;
    - (iii) čas počitka po FDP se lahko skrajša, vendar ne sme nikoli trajati manj kot 10 ur.
  - (2) Vodja zrakoplova lahko v nepredvidenih okoliščinah, ki bi lahko povzročile hudo preutrujenost, skrajša dejanski letalski delovni čas posadke oziroma podaljša čas počitka, da bi odpravil morebitne škodljive učinke na varnost leta.
  - (3) Preden se vodja zrakoplova odloči o teh spremembah, se posvetuje z vsemi člani posadke glede njihove stopnje budnosti.
  - (4) Operator od vodje zrakoplova zahteva, da mu zagotovi poročilo, kadar koli se po njegovi presoji podaljša FDP ali skrajša čas počitka.
  - (5) Kadar podaljšanje FDP ali skrajšanje časa počitka presega 1 uro, vodja zrakoplova en izvod poročila, ki mu mora dodati svoje pripombe operator, pošlje pristojnemu organu v 28 dneh po dogodku.

(6) Operator za odločanje po lastni presoji, ki je opisano v tej določbi, izvaja nekaznovalni postopek in ga opiše v operativnem priročniku.

(g) Nepredvidene okoliščine v letalskih operacijah – odložena prijava

Operator vzpostavi postopke za odloženo prijavo v operativnem priročniku v skladu s certifikacijskimi zahtevami, ki se uporabljajo za določeno vrsto operacije.

ORO.FTL.210 Trajanje letov in delovni čas

(a) Skupni delovni čas, za katerega je razporejen član posadke, ne presega:

(1) 60 delovnih ur v katerih koli zaporednih 7 dnevih;

(2) 110 delovnih ur v katerih koli zaporednih 14 dnevih; in

(3) 190 delovnih ur v katerih koli zaporednih 28 dnevih, ki so čim bolj enakomerno razporejene v celotnem obdobju.

(b) Skupni čas letenja, na katerega je posamezni član posadke razporejen kot operativni član posadke, ne presega:

(1) 100 ur letenja v katerih koli zaporednih 28 dnevih; in

(2) 900 ur letenja v koledarskem letu; in

(3) 1 000 ur letenja v katerih koli zaporednih 12 koledarskih mesecih.

(c) Dolžnosti po letu se uvrščajo v delovni čas. Operator v svojem operativnem priročniku opredeli najkrajši čas za opravljanje dolžnosti po letu.

ORO.FTL.215 Razporeditev

Če operatorji razporejajo člane posadke:

(a) se razporeditev po prijavi vendar pred začetkom letalske operacije šteje kot FDP, vendar se ne šteje kot sektor.

(b) Ves čas, porabljen za razporeditev, se šteje za delovni čas.

ORO.FTL.220 Deljeni delovni čas

(a) V specifikacijskih shemah za trajanje letov se v skladu s certifikacijskimi zahtevami, ki veljajo za določeno vrsto operacije, opredelijo naslednji elementi za deljeni delovni čas:

(1) najkrajše trajanje odmora na tleh in

(2) z odstopanjem od ORO.FTL.205(b) možnost podaljšanja FDP ob upoštevanju trajanja odmora na tleh in zmogljivosti, ki so članom posadke na voljo za počitek ter drugih ustreznih dejavnikov.

(b) Odmor na tleh se v celoti šteje za FDP.

- (c) Deljeni delovni čas ne sme slediti skrajšanemu počitku.

ORO.FTL.225 Pripravljenost in delovni čas na letališču

Če operatorji člane posadke razporedijo za pripravljenost ali delovni čas na letališču, se v skladu s certifikacijskimi zahtevami, ki veljajo za določeno vrsto operacije, uporablja naslednje:

- (a) pripravi se delovni program pripravljenosti in delovnega časa na letališču in opredelita začetni in končni čas pripravljenosti, ki se članom posadke, ki jih to zadeva, sporočita vnaprej, da se jim omogoči načrtovanje ustreznega počitka;
- (b) delovni čas na letališču se v celoti šteje v delovni čas, FDP pa začne teči od časa prijave v okviru delovnega časa na letališču;
- (c) operator zagotovi nastanitev za člane posadke, ki so v pripravljenosti na letališču;
- (d) v specifikacijskih shemah za trajanje letov so določeni naslednji elementi:
  - (1) najdaljši čas pripravljenosti;
  - (2) vpliv pripravljenosti na najdaljši FDP, ki se lahko dodeli, ob upoštevanju zmogljivosti, ki so na voljo članu posadke za počitek, in drugih ustreznih dejavnikov, kot so potreba po takojšnji pripravljenosti člana posadke, poseganje pripravljenosti v spanje oziroma zadostno obveščanje, da bi se zagotovila možnost za spanje med dolžnostjo in dodeljenim FDP;
  - (3) osnovni najkrajši čas počitka, ki sledi pripravljenosti in ki mu ne sledi dodelitev FDP; in
  - (4) kako se čas pripravljenosti upošteva pri izračunu skupnega števila delovnih ur.

ORO.FTL.230 Dežurstvo

Če operatorji člane posadke razporedijo za dežurstvo, se v skladu s certifikacijskimi zahtevami, ki veljajo za določeno vrsto operacije, uporablja naslednje:

- (a) določi se delovni program dežurstva;
- (b) v specifikacijskih shemah za trajanje letov so določeni naslednji elementi:
  - (1) najdaljši čas vsakega posameznega časa dežurstva;
  - (2) število zaporednih dni dežurstva, ki se jih lahko dodeli članu posadke.

ORO.FTL.235 Čas počitka

- (a) Najkrajši čas počitka v domači bazi

Najkrajši čas počitka pred začetkom FDP v domači bazi:

- (1) mora trajati vsaj tako dolgo kot predhodni delovni čas ali 12 ur, kar traja dlje;
- (2) mora biti skladen z (b), če operator zagotovi članu posadke ustrezno nastanitev.

(b) Najkrajši čas počitka zunaj domače baze

Najkrajši čas počitka pred začetkom FDP zunaj domače baze mora trajati vsaj tako dolgo kot predhodni delovni čas ali 10 ur, kar traja dlje. Ta čas vključuje 8-urno spanje ter čas potovanja in druge fiziološke potrebe.

(c) Skrajšani počitek

Z odstopanjem od (a) in (b) lahko specifikacijske sheme za trajanje letov skrajšajo najkrajši čas počitka, pri čemer se v skladu s certifikacijskimi zahtevami, ki veljajo za določeno vrsto operacije, upoštevajo naslednji elementi:

- (1) najkrajši skrajšani čas počitka;
- (2) podaljšanje naslednjega časa počitka in
- (3) skrajšanje FDP po skrajšanem počitku.

(d) Redna podaljšanja časa počitka

Specifikacijske sheme za trajanje letov določajo redna podaljšanja časa počitka kot protiutež kopičenju utrujenosti. Najkrajše redno podaljšanje časa počitka znaša 36 ur in vključuje 2 krajevni noči, tako da ni med koncem enega rednega počitka in začetkom naslednjega rednega počitka nikoli več kot 168 ur. Redno podaljšanje časa počitka se dvakrat na mesec podaljša za 2 dni.

(e) Specifikacijske sheme za trajanje letov v skladu z veljavnimi certifikacijskimi zahtevami določajo dodaten čas počitka kot protiutež za:

- (1) vpliv razlik v časovnih pasovih in podaljšanje FDP;
- (2) dodatno nakopičeno utrujenost zaradi prekinjajočih razporedov in
- (3) spremembo domače baze.

ORO.FTL.240 Prehranjevanje

- (a) V okviru FDP se zagotovi možnost za zaužitje hrane in pijače, da se prepreči kakršno koli zmanjšanje sposobnosti člana posadke za izvajanje nalog, zlasti če FDP presega 6 ur.
- (b) Operator v operativnem priročniku določi, kako se bo zagotavljalo prehranjevanje članov posadke med FDP.

ORO.FTL.245 Zapisi o trajanju letov in delovnem času ter času počitka

- (a) Operatorji za obdobje 24 mesecev hranijo:
  - (1) posamezne zapise o vsakem članu posadke, vključno s:
    - (i) trajanjem letov;
    - (ii) začetkom, trajanjem in koncem vsakega delovnega časa in FDP;

- (iii) času počitka in dnevih brez vseh dolžnosti ter
  - (iv) dodeljeni domači bazi.
- (2) Zاپise o podaljšanem letalskem delovnem času posadke in skrajšanem času počitka.
- (b) Operator na zahtevo predloži izvode posameznih zapisov o trajanju letov in delovnem času ter času počitka:
  - (1) zadevnemu članu posadke in
  - (2) drugemu operaterju v zvezi s članom posadke, ki je ali bo postal član posadke zadevnega operatorja.
- (c) Zapisi iz CAT.GEN.MPA.100 (b)(5) v zvezi s člani posadke, ki opravljajo dolžnosti za več kot enega operatorja, se hranijo za obdobje 24 mesecev.

ORO.FTL.250 Usposabljanje za obvladovanje utrujenosti

- (a) Operator članom posadke, osebju za sestavo delovnih programov posadke in ustreznemu vodstvenemu osebju zagotovi redno usposabljanje za obvladovanje utrujenosti.
- (b) To usposabljanje upošteva program usposabljanja, ki ga določi operator in ki je opisan v operativnem priročniku. Program usposabljanja obsega možne vzroke in učinke utrujenosti ter ukrepe za odpravo utrujenosti.